CS

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

EUROSYSTÉM

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 7. ledna 2008

na žádost Ministerstva financí České republiky
k návrhu zákona, kterým se vymezuje pravomoc Ministerstva financí a České národní banky připravovat a předkládat vládě návrhy zákonných úprav

(CON/2008/2)

Úvod a právní základ

Dne 12. listopadu 2007 obdržela Evropská centrální banka (ECB) od Ministerstva financí České republiky žádost o stanovisko k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kompetenční zákon“), a zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“) (dále jen „návrh zákona“).

Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena na čl. 105 odst. 4 Smlouvy o založení Evropského společenství a na třetí odrážce čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů[1], neboť návrh zákona se týká České národní banky (ČNB). V souladu s čl. 17.5 první větou jednacího řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů.

1. Účel návrhu zákona

Podle návrhu zákona se kompetenční zákon mění tak, že pravomoc Ministerstva financí se rozšiřuje o oblast jednotné měny Evropských společenství a platebního styku[2]. Zákon o ČNB se mění tak, že ČNB již nebude mít výlučnou pravomoc k přípravě návrhů zákonných úprav v oblasti měny, peněžního oběhu, peněžního trhu, platebního styku a zákonných úprav týkajících se působnosti a postavení ČNB a k jejich předkládání vládě. Návrhy zákonných úprav v těchto oblastech budou s výjimkou platebního styku připravovat a předkládat ČNB spolu s Ministerstvem financí[3]. V oblastech jednotné měny, platebního

1 Úř. věst. L 189, 3.7.1998, s. 42.

2 Podle ustanovení § 4 odst. 1 kompetenčního zákona je Ministerstvo financí ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro finanční trh a ochranu zájmů spotřebitelů na finančním trhu s výjimkou dohledu nad finančním trhem v rozsahu působnosti ČNB a pro věci devizové. Ve věcech, které patří do jeho působnosti, připravuje Ministerstvo financí návrhy zákonů a jiných právních předpisů.

3 Viz část druhá čl. II odst. 1 návrhu zákona.

styku, regulace vydávání elektronických peněz a devizového hospodářství bude ČNB s Ministerstvem financí na přípravě návrhů zákonných úprav spolupracovat[4].

2. Obecné připomínky

ECB má k navrhovanému vymezení legislativních pravomocí Ministerstva financí a České národní banky několik připomínek, které jsou uvedeny níže.

3. Pravomoci Ministerstva financí

3.1 *Jednotná měna*

3.1.1 Podle navrhované změny ustanovení § 4 kompetenčního zákona se Ministerstvo financí stává ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro „jednotnou měnu Evropských společenství". Rozsah tohoto ustanovení by měl být omezen pouze na přípravu a zavedení eura v České republice. Znění návrhu zákona by proto mělo být změněno tak, aby z něj jednoznačně vyplývalo, že se týká pouze přípravy a zavedení jednotné měny. Tímto postupem by se předešlo možným nedorozuměním při výkladu uvedeného ustanovení, jež by mohlo být považováno za kolidující s právním rámcem Společenství. V této souvislosti ECB zdůrazňuje, že jedním ze základních úkolů, které plní Evropský systém centrálních bank (ESCB), je vymezovat a provádět měnovou politiku Společenství[5]. Podle článku 106 Smlouvy má ECB výhradní právo povolovat vydávání bankovek ve Společenství a ECB a národní centrální banky mohou tyto bankovky vydávat, přičemž členské státy mohou vydávat mince za podmínky, že ECB schválí objem emise.

3.1.2 V obecné rovině je třeba zdůraznit, že přijetí jednotné měny členským státem, na který se vztahuje výjimka, se řídí články 121 a 122 Smlouvy. V této souvislosti ECB poznamenává, že konvergenční zprávy ECB o pokroku dosaženém členskými státy při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie musí zahrnovat posouzení slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů těchto členských států s články 108 a 109 Smlouvy.

3.2 *Platební styk*

Podle navrhované změny ustanovení § 4 kompetenčního zákona se Ministerstvo financí stává ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro „platební styk, aniž je dotčena působnost České národní banky podle jiných právních předpisů". ECB poznamenává, že k okamžiku zrušení výjimky pro Českou republiku by toto ustanovení mohlo kolidovat s právním rámcem Společenství v této oblasti. Jedním ze základních úkolů, jež plní ESCB, je totiž podporovat plynulé fungování platebních systémů[6]. ECB a národní centrální banky mohou kromě toho poskytovat facility a ECB

---

4 Viz část druhá čl. II odst. 3 návrhu zákona. Tato povinná spolupráce ze strany ČNB je již nyní vyžadována při přípravě návrhů zákonných úprav v oblasti finančního trhu.

5 Viz čl. 105 odst. 2 první odrážka Smlouvy o založení Evropského společenství, který je zopakován v čl. 3.1 první odrážce statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „statut ESCB").

6 Čl. 105 odst. 2 čtvrtá odrážka Smlouvy, který je zopakován v čl. 3.1 čtvrté odrážce statutu ESCB.

může vydávat nařízení proto, aby byly zajištěny účinné a spolehlivé zúčtovací a platební mechanismy uvnitř Společenství a ve styku se třetími zeměmi[7].

3.3 *Devizové věci*

3.3.1 Podle ustanovení § 4 kompetenčního zákona je Ministerstvo financí ústředním orgánem státní správy mimo jiné pro „věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí". V této souvislosti ECB v obecné rovině poznamenává, že vnitrostátní právní předpisy členského státu, na který se vztahuje výjimka, mohou stanovit, že za kurzovou politiku tohoto členského státu je odpovědná vláda, přičemž konzultativní nebo výkonná úloha je svěřena národní centrální bance. Avšak v okamžiku, kdy členský stát přijme euro, musí tyto právní předpisy zohledňovat skutečnost, že odpovědnost za kurzovou politiku eurozóny přechází v souladu s článkem 111 Smlouvy na úroveň Společenství. Článek 111 Smlouvy svěřuje odpovědnost za tuto politiku Radě EU v úzké spolupráci s ECB[8].

3.3.2 ECB rovněž poukazuje na to, že ustanovení § 35 a § 36 zákona o ČNB svěřují širokou pravomoc v devizovém hospodářství ČNB. Z tohoto důvodu by bylo vhodné zvážit, zda nezměnit ustanovení § 4 kompetenčního zákona tak, aby došlo k lepšímu rozlišení pravomocí těchto dvou orgánů v této oblasti.

4. Legislativní pravomoc ve vztahu k ČNB jako ústřední bance

Podle navrhované změny ustanovení § 37 odst. 1 zákona o ČNB bude ČNB spolu s Ministerstvem financí připravovat a předkládat vládě „návrhy zákonných úprav ..., kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost České národní banky jako ústřední banky České republiky". ECB si všímá skutečnosti, že návrh zákona vychází z předpokladu, že zákonné úpravy v určitých oblastech, v nichž ČNB nevystupuje jako ústřední banka, může vládě předkládat pouze Ministerstvo financí, a nikoli ČNB. Ministerstvo financí může například v rámci své kompetence ústředního orgánu státní správy pro finanční trh vládě samostatně předkládat návrhy zákonů, kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost ČNB v rozsahu, ve kterém není dotčeno její postavení jakožto ústřední banky. Pokud na základě těchto právních předpisů budou ČNB svěřeny další úkoly či její úkoly budou změněny, chtěla by ECB zdůraznit, že členské státy nesmějí své národní centrální banky přivést do situace, kdy by k plnění úkolů souvisejících s ESCB resp. Eurosystémem neměly dostatečné finanční zdroje[9]. ECB s ohledem na tuto skutečnost očekává, že pokud dojde k rozšíření či jiné změně úkolů ČNB, bude mít ČNB dostatečné finanční a personální zdroje k plnění všech svých úkolů, a to jak z kvantitativního, tak kvalitativního hlediska, a že především nebude ovlivněna její schopnost plnit úkoly související s ESCB[10].

---

7 Článek 22 statutu ESCB.

8 Viz Konvergenční zpráva ECB z roku 2007, s. 26, která je zveřejněna na internetových stránkách ECB www.ecb.int.

9 Viz Konvergenční zpráva ECB z roku 2007, s. 19, která je zveřejněna na internetových stránkách ECB www.ecb.int.

10 Viz například stanovisko ECB CON/2007/8 ze dne 21. března 2007 na žádost Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky k některým ustanovením návrhu zákona, kterým se ve vztahu k České národní bance mění zákon o ochraně spotřebitele.

Toto stanovisko bude zveřejněno na internetových stránkách ECB.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 7. ledna 2008.

[podpis]

Prezident ECB

Jean-Claude TRICHET